

Života jasmem a stínem.

Dravé šelmy hubi více lidí než války.

Svět dosud nezbavil se dravých šelem, jež hubi lidské bytosti. Statistika dokazuje, že tisíce lidí jsou zničeny každoročně tigry, lvy, hady, krokodily, atd. Člověk dosud musí se bránit proti hejnům dravých šelem, které se prohánějí v lesích světa.

Indie snad nejvíce trpí v tomto ohledu, neboť dle statistik z r. 1911, poslední, jež byla sestavena, tigri na poloostrově Hindustánském zadrželi sedm set a šedesát sedm lidských bytostí. Avšak toto jest pouze malá část všech obětí dravých šelem a je dovoňatých plazů, neboť dosáhly strašného úhrnu šestadvaceti tisíc, dvou set a čtyřicetidvou v o-nom roce.

Záznamy za posledních deset roků, od 1902 do 1911, vykazují, že dravé šelmy v Indii zahubily 243,314 lidských životů. Během této doby přes million domáček zvířat bylo zabito těmito dravými šelmami Indie.

Avšak Indie nemá monopol na toto hubení lidí. Ničí žádné společlivé statistiky při ruce o nesmírném počtu domorodců, kteří zahubeni jsou těmito šelmami v Africe každoročně, ale bylo dosti zjištěno, že obětí lvů, pardalů a buvolů lze odhadovati do desítek tisíců. Tyto číselce nemají žádného vztahu k nesmírnému počtu domorodců, kteří nejsou zaměstnáváni Evropany a jeden důstojník v Nairobii odhaduje ztrátu tam na pět set každoročně.

Mimo to patnáct Evropanů bylo roztrháno neb poslápano nosorožci neb slony a dvaatřicet domorodců bylo zahubeno těmito šelmami. V 1907 lvů v Rhodesii zahubili sto devatenáct a Portugalská východní Afrika zaznamenala ztrátu dvou set osob, mezi nimiž byli tři evropští lovci.

Čína, která snažila se vyhubiti dravé šelmy ve svém území po celá staletí, dosud trpí nejmenší tisíc obyvatelů každoročně, kteří jsou zahubeni tigry, vlky a medvědy. Ani malé Koreji se nepodařilo vyhladiti tigry, kteří se prohánějí v zemi té na dva tisíce osob jest jimi zahubeno každoročně.

Nejmohutnějším typem tigra jest majestátní sibiřský tigr (Tigris Amuriensis), a žádné statistiky není při ruce o jeho řádění, avšak též prohánějí se v lesích v okolí řeky Amuru, kde Rusko vládne jenom dle jména a během tří měsíců r. 1909 tigri jedné provincie zadrželi dvanaest domorodců a sedmadvacet ruských poddaných, z nichž dva byli důstojníci a osm vojáků, a 132 čínských přistěhovalců, čili celkem 171 osob. Tato provincie jest pouze pětinou území, kde se tigri zdržují, a tu obětí jejich každoročně jest do tisíců. Medvědi a vlci sibiřští pomáhají tigrům v jejich válece proti člověku, a podle čísel odhodu vody a lesů v Sibiři, 5,234 osob, domorodců a trestanců, bylo usmrceno dravými šelmami v jednom roce.

Na ruských stepích medvědi a vlci zabíjí až 125 lidských bytostí do roka. Dravé šelmy v Evropě, nepočítaje v to hady, přivodí do roka smrt 1,200 lidí.

Lidožravec jest obvykle starý, více méně šedý lev neb tigr, který jest příliš zdělovavý neb slabý, než aby mohl si uloviti zvěř, a nechtívá jedinou lidského masa, shledává to snažím ploužiti se kolem osady a vrhnouti se na člověka, nežli lovit zvěř. Jeden z těchto tigrů má krvavý rekord, že zadržel dvaatřicet lidských bytostí v pětadvaceti dnech, nežli konečně byl zabít jedním anglickým důstojníkem. V jiném ne-dalekém distriktu lidožravý tigr terorizoval celý tucet vesnic po více než tři měsíce, a ačkoli stihán byl dvěma tisíci domorodci po celý ten čas, podařilo se mu zabiti a pohltiti padesát z nich. Konečně zabíjel sám, nabohlnuv se na kůl plotu, přes který skočil.

V Americe se nejvíce vraždí.

Spojené Státy mohly by býti nazvány nejděsnějším národem na světě, neboť páse se zde nejvíce vražd a přibývá jich neustá-

le; lynčování jest zvláštností Ameriky a mělo by býti podniknuto vše na jeho potlačení. Tato obžaloba proti Spojeným Státům jako držitelé mezinárodního rekordu pro násilné činy, byla vznesena Robertem McMurdym, před- sedou illinoiského právníkého sdružení při zahájení sjezdu této organizace v hotelu LaSalle v Chicagu. "Andrew D. White zjišťuje, že vražda jest tím nejrychleji vzrůstajícím z vážných zločinů v této zemi a že přibývá ho více než v kterékoli jiné zemi," pravil McMurdy. "Před čtyřmi roky podal světu jisté čí- selce vztahující se na osmiletou periodu. Shledal, že počet vražd na million obyvatelstva jest: Kanada, 3; Německo, 4-5; Anglie a Wales, 10-11; Francie, 12-15; Belgie, 15; Spojené Státy více než 129. Nejposlednější číselce při ruce (1912) udávají počet vražd v Londýně osmdesát šest. Během této doby v Chicagu bylo jich 231. Kdyby se to vzalo poměrně dle obyvatelstva, rekord by byl: Londýn, 86; Chicago, 693. A Chicago není v čele vražedného rekordu amerických měst." Zá- roven p. McMurdy předložil čí- selce, z nichž vysvitá, že během dvaceti let roků bylo ve Spojených Státech lynčováno 2,998 osob, čili průměrně jedna každé tři dny. V posledních desíti letech roční průměr byl snížen na 72.

"Výroční výlohy zločinů ve Spojených Státech," pravil p. McMurdy, "jsou větší než náš národní dluh."

Jacob A. Riis.

"Jaké," jak znám byl svým nejděsnějším přítelům a rodině, zemřel a s jeho odchodem chudí, nevědomí a utištění v New Yorku a jiných velkých městech ztratili přítele, jehož život věno- vání byl jejich potřebám a jehož první myšlénka byla na jejich blaho. Jacob A. Riis, Dán ro- dený, avšak American duchem, nazván byl bývalým prezidentem Rooseveltem "nejužitečnějším ob- čanem v New Yorku". Při jiné příležitosti, před několika lety, plakovník pravil o svém starém příteli: "On jest mužem, jenž jedná přímo, pracuje těžce, nená- viští žádného kyselého obličejce a ne- jenom má vysoké ideály, avšak bojuje za ně." Tento na pohled nepatrný muž, jenž zasluhuje vše- cku čest a zásluhu pohanu názvu "reformátora", přišel do této ze- mě v 1870, když nebylo mu ještě jedenadvacet roků. Již ve svém rodném městě Ribe, v Dánsku, za- hájil různým způsobem boj proti nevědomosti, nečestí, špině a bez- ohlednému a nespravedlivému ú- tisku, který vedl po celý život.

V prvních několika letech zde pů- sobil v různých povoláních — ja- ko uhláček, cihlář, prodávavál různě věci po domech, vůbec nechtěl se žádné poctivé práce. New York Tribune vypráví historiku o obra- tu v životě Riisově, který uvedl jej na dráhu novinářskou. V Buffalo byl tesařem, pracoval v dřevařské ohradě a byl ce- stujícím prodávatelem pro jednu nábytkovou továrnu. Tam se ta- ké rozhodl stát se novinářem. O svých pokusech vzniknouti do té- to professe později pravil: "Bylo to mým mluvením, že byl by ze mne dobrý zpravodaj. Můj otec vydával náš místní časopis a tehdy již jsem mu pomáhal a na- šel v tom zálibu. Dospěl k tomu rozhodnutí, odebral jsem se do zářadu "Couriera" a ptal se po redaktorovi. Nebyl tam. Podle všeho nikdo tam nebyl. Chodil jsem ze světlice do světlice a všecky byly prázdny, až konečně přišel jsem do jedné, kde seděl muž s nádobkou mazu a dlouhý- ma nožkami. Toť musil býti re- daktor. Měl náčrady svého řeme- sla. Vyprávěl jsem mu, proč jsem přišel meziťm ou on stíhal. "Co že chcete?" zeptal se, když jsem přestal mluvit a čekal na odpověď. "Práci," řekl jsem. "Práci!" pravil on, učiniv od- učitavý posunek nožkami. "Že nepracujete. Toto jest redak- ce!"

"Odešel jsem, zahanben. Po- druhé zkouš jsem "Express". Tam mě ukázali redaktora. Znovna šel skrze obchodní úřa- dovu. U dvéří jsem jej zastavil a přednesl svoji žádost. Podíval se na mne, hochs z dřevařského o- hrady s možolným rukama a hrubým kabátem, a tážal se: "Co jste zač?" "Tesař," pravil jsem. "Muž se otočil na podpatku s hlasitým, lezavým smíchem a za- vrel mi dvéře před nosem. Okam- žik stál jsem tam, ohromen. Až jeho kroky po schodech mus- vzrušily. Běžel jsem ku dvéřím a otevřel je dokořán. "Vy se smějete!" zvolal jsem hroze na- péstí. "Vy se smějete nyní, ale po- čekte!" — A pak jsem se o- vládl a přákl za sebou dveřmi. V té chvíli bylo rozhodnuto, že se stanu zpravodajem. Věděl jsem to, jakmile vyšel jsem na ulici."

Brzy potom Riis odejel do New Yorku a stal se zpravodajem u "Tribune". Bylo to tehdy a pak když byl policejním zpravodajem večerního "Sun", že Riis studo- val new-yorský spodní svět a kladl první plány na záchranu těch, které osud připoutal k ne- čestí a chudobě. S těmito pomě- ry první se seznámil po svém pří- jezdu do Ameriky, chudý a bez- přátel.

Přátelství mezi Riísem a Roose- veltem započalo brzy po vydání první knihy Riisovy pojednávající o životě ve čtvrtích new-yor- ské chudiny a nazvané "How the Other Half Lives". Pan Roose- velt, tehdy člen new-yorské poli- cejní komise, přečetl si knihu, oc- cenil její upřímnost a hluboký sou- seř s chudinou a řeknul, že au- torem musí býti muž nezdolného- ducha.

KORUNNÍ PRINC ADOLF.

Nastoupí na švédský trůn.

skutečnil v New Yorku neb uvedl do proudu: "Pan Riis vykonal práci, která získala malé parky pro předlé- ný místa ve městě. On pracoval úsilovně o zbudování většího po- četú škol. Žla, která postavil na pramen, objevil ve svém zpravo- dačském povolání. On dovedl psati, aby pomohl ardit lidí svým zpravami o útisku, bídě a bez- nadejnosti. On donutil lhotečné- městské úřadníky provesti refor- my, které navrhoval neb schvalo- val."

Byl to Riis, jenž odhalil zkaze- by stav městské vodní zásoby a tak prosadil zakoupení celého Cromského vodního distriktu. Byl to Riis, jenž vynutil sbor- ní zrušení čimžáků a tak zapu- dil přišernou temnotu a přehlednost mezi ton nejubožejší chudinou. On vynutil zbourání Mulberry Bend, nejhoršího tementního bloku ve městě a zařítkování to- ho místa za park. On promlu- vil slovo, jež přimelo komisaře Roosevelta k zrušení policejních nezleháren. On prosadil postave- ní zvláštní školy pro zanedbané děti. On vypudil pekárny z pod- přízemí čimžáků. On požadoval světlo pro temné čimžáky, čimž odhalil úkryty špíny, nečestí a zločinu.

On bojoval o zrušení dětské práce, a když zákon byl přijat, vynutil jeho provádění. Přístě- pro školy a otevření školních světlic klubům hochů a dívek by- lo jeho plánem. On zahájil hu- ťi, aby květin dostalo se zá- rvy, jakož i nemocným chudým.

Matka jest jen zcela oděna, Kládí v rudé spodničce na zemi a česným hřebenem, jehož užíval jsem již jinak jen k roztrhání slup- kek melounových, česá dlouhý, měkký vlas otevřel od čela k šíji jeho. "Mně drží bába za ruku, těhotná žena s mohutnou hlavou, v níž nápadny jsou velké oči, nos ko- mického tvaru; jest oděna celá černě a má cosi měkkého; zajímá mne nezmírně. I babička pláče vlastním, dobrasrdčným zpívo- ňem svým, jakoby chtěla mace- mě v tom pomáhati; chvěje se však při tom celým tělem svým a postekuje mne k otcí; vzpírám se tomu a sehovávám se za ní, ne- bot jest mi tak úzko, tak protiv- ně nevolno. Neviděl jsem ještě nikdy pla- kati dospělé lidi a nerozuměl slo- vum, jež babička několikrát o- pakovala: "Rozluč se s tatínkem svým, nevidíš ho nikdy již! Zemřel, bohu, zcela náhle a příliš zá- hy..."

Bylo cosí vlničného, veselého, ji-

Vzpomínka Maxima Gorkého na smrt jeho otce.

V několika hneď jazycích se- známena jest evropská veřejnost se životopisem slavného románo- pisce ruského, jak napsal si ho sám. Z odělu "Z mého dět- ství", kterým byla autobiografie ta zahájena, podáváme první a- spoň, charakteristické a dojemné zároveň:

"V polotemné, těsně jižbě spo- čívá na podlaže poblíž okna můj otec. Jest zahalen v bílé roucho a postava jeho zdá se býti ne- obyčejně dlouhá. Prsty na na- hých jeho nohou jsou podivně roztaženy; prsty dobrovitých ru- kou jeho, pokojně na prsou spo- čívající, jsou zkriveny. Oblběj jeho vyhlíží temně a děsí mne zuby hrozně vyceněnými.

Matka jest jen zcela oděna, Kládí v rudé spodničce na zemi a česným hřebenem, jehož užíval jsem již jinak jen k roztrhání slup- kek melounových, česá dlouhý, měkký vlas otevřel od čela k šíji jeho.

Matka jest jen zcela oděna, Kládí v rudé spodničce na zemi a česným hřebenem, jehož užíval jsem již jinak jen k roztrhání slup- kek melounových, česá dlouhý, měkký vlas otevřel od čela k šíji jeho.

"Zasypte hrob!" dl strážník a vzdaluje se.

Byl jsem téžce nemocen a k ra- ticeko před tím jsem mohl teprve lůžko své opustit. Za nemocí mé otec můj činil se velice o mne a dával vždy na jevo veselou nysl — potom náhle zmizel od lůžka mého a místo něho přišla bába, podivuhodná žena tato.

Bylo cosí vlničného, veselého, ji-

maého v celé bytosti její. Hneď od prvního dne spíráteři jsme se a ni a nyní bych byl býval rád, kdyby se mnou opět tak rychle, jak jen možno, opět jižbu opusti- la. Počinání matky sklěňuje mne; její pláč a žalování buď ve mně nový, znepokojivý cit. Vidím ji tak poprvé; byla jinak vždy tak přísná, mluvila málo a byla tak veliká, tak čistá a hladká jak o- čí; měla tuhé tělo a strašně silná ramena. A nyní pohled na ni byl tak nepřijemný; byla v tváři opu- chlá a vlas měla rozechvaný; vše bylo na ní v nepořádku.

Vlas, který byl jindy hladce u- česan a hlavu její jako veliký, leknonoč se věnce ovíjel, apadal jí částečně do obličejce, částečně na ramena a jedna polovice jeho, ještě v cop spletená, sklsla na spři obličej otevř a poskakovala po něm. Stojím již hezkou chví- li v pokoji, matka však nepohlé- dla ani jednou na mne, česala jen otec dále a plakala a vzlykala v jednom kuse.

Mužové černé odění, vedeni strážníkem, podívali se do dve- ří.

"Připravte ho rychle!" pravil policeista zkurta do vnitř.

Jedna ještě vzpomínka vryla se v pamět mou: Deštivý den a pu- stý kout na hřbitově; stojím na kluzké brodněce země a dívám se do hrobu, do něhož spustili ra- kevy s otesem. Na dně hrobu jest hodná vody a záhy jsou v ní — dvě ze zub těch vzeleby se již na žlutém příklopu rakve.

V hrobu stojí mimo mne ještě babička, strážník, který jest úpl- ně promočen, a dva mručiví muži s lopatami. Tenký děť, jako cen- ně perlčky rime se na ně.

"Zasypte hrob!" dl strážník a vzdaluje se.

Babička plakala a skryla tvář svým do čipu šátku. Oba mužové naklonili se ku předu a počali ry- čítie házetí prať do jámy. Voda zažbluňka; záhy skočily s příklopu rakve — ku stěně hrobu, ale hrondy do něho házené, sra- zily je ke dnu.

"Odejdi, Ljonojo," dělá bába a vzala mne za rameno; vymkl jsem se však její ruce — čitěl jsem ještě zůstati.

"Jaký jsi to hoch! Ach ty můj Bože!" začňovala babička tonem, z něhož nebylo zřejmo, žaluje-li na mne nebo na Pána Boha. Dlouho stála tu mlčíc, s hlavou skýlenou; hrob byl již až po kraj zasypán a bába stála zde je- ště.

Oba mužové připleskávali lo- patami lomožně zemi na vrchu hrobu; vítr zvedl se a zahnal děť. Bába vzala mne za ruku a vedla mne k odlehlejší kostelí- ku, kterýž se zvedal mezi tlustý- mi tennými křiži.

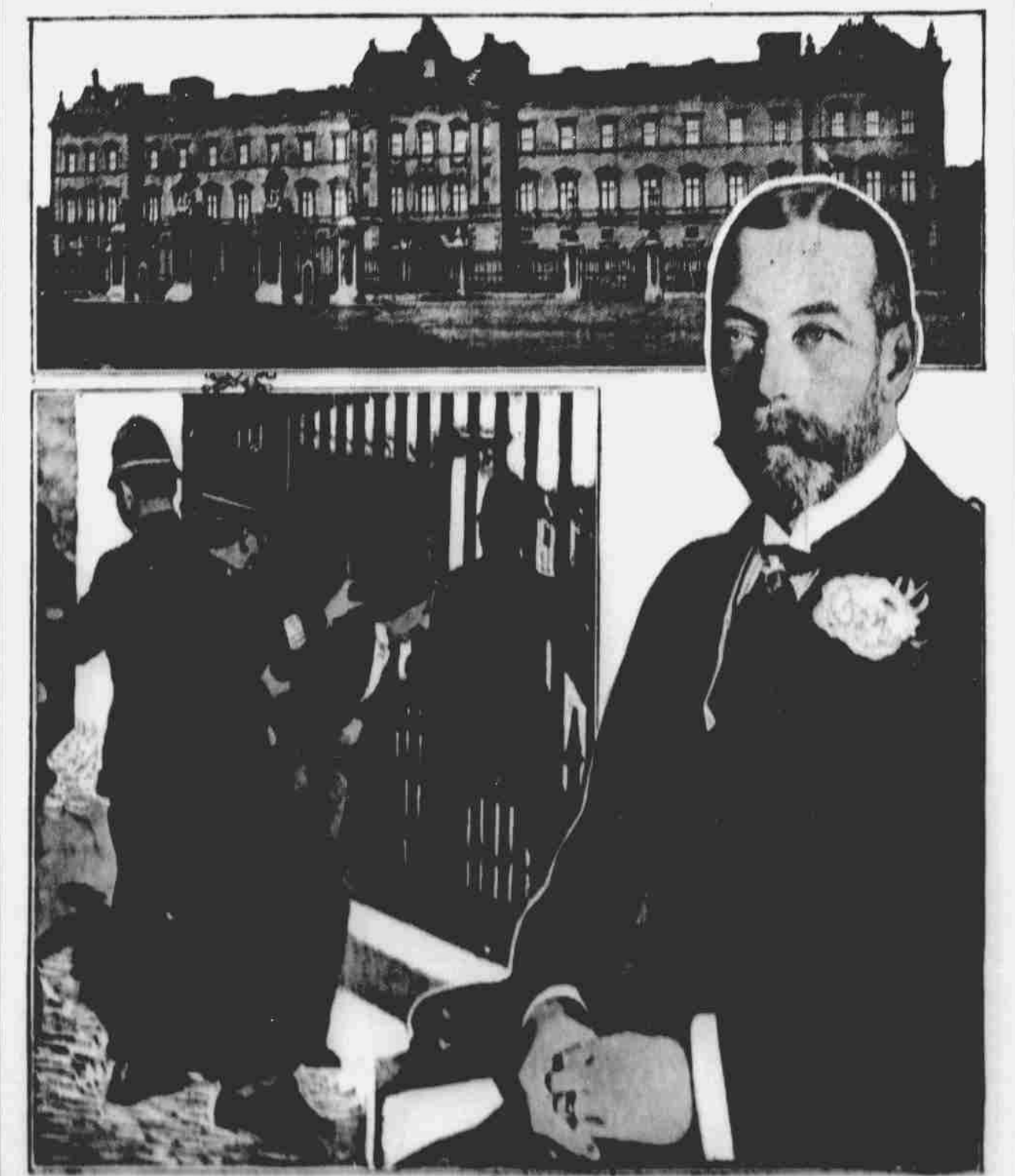
Několik dnů na to jeli jsme — já, babička a matka — v ma- kajně parníku po velkém toku. Nad vodou vznášel se ředá, vli- šká mlha; kdesi v dálce zvedla se tmavý hřbch a mizí opět v mlze a ve vodě. Všechno kolem třese se a chvěje — jen matka stojí pev- ně, nehybně, opíraje se o stěnu kočuty. Ruce má za šíj položeny. Oblběr její jest tmavý, jakoby ze železa byl, oči jsou pevně semknu- ty; mlčí vytrvale a jest výbeš ji- ná, nová — i oděv, který má na sobě, jest mně neznámý.

Opět a opět praví jí bába: "Bez práce něco, Varjo, třeba jen něčo, jen maličko." Matka mlčie, nehybe se. Se mnou mluvil babička jen šep- tem, s matkou mluví hlasitěji, avšak s jistou opatrností a úko- stí, a také jen velmi málo. Přípa- dá mi to, jakoby se bála matky. To mhu ovšem pochopiti a s ba- bičkou sblížuje mne to ještě víc.

Před čtyřiceti lety pluly pa- rníky ještě velmi zvolna; plavba naše do Nižního Novgorodu trva- la velmi dlouho i pauzují se je- ště na dny, jež naučily mne o- pětjeti se krásou.

Počasi se vyjasnilo, od rána do večera dlit jsem s bábou na palubě pod jasným nebem mezi břehy Volhy, podzimem zlačený- mi a jakoby hedvábným vyřivá- ním zblabnými. Bzeze všeho spě- chu pohyboval se parník kulový- mi lopatami v před lůh, avšak lomazně rozrýváje šedomodré vlny; za světle červeným parníkem vlnka se žlutá, tažená dlouhým lanem. Slabě a tiše vznáš se sluce na Volze. Hudiou, ou ho- diou, zmáčeno jest vše kolkolem, vše jest nové, nové...

KRÁL JIRÍ OBTĚŽOVÁN JEST SUPRAŽETSKÝMI "FURIEMI" V BUCKINGHAMSKÉM PA- LAČI A ANGLIE JEST VZRUŠENA.

Photos by American Press Association.

Pokusy bujovných sufražet dostati se ku králi Jirímu, vzrušily úradní kruhy Velké Brita- nie. Buckinghamský palác v Londýně jest na horojícím ohračku. Sufražetky satěny byly před palácem, když se pokoušely donášnouti audience u krále. Jedna z vyobrazený představek "Fu- rii" zápasel s policií a šelvačného platu obklopujícího královskou residenci. V pravém rohu jest fotografie krále Jirího, jenž v těchto dnech slavil své 49. narozeniny.